

ofte Lyendet ſelv megen Glæde og Tilfredſhed. Der er næppe Mange blandt os Vædre, ſom ikke erindre, hvorledes man den Gang ofte ſaae Lyendet med Glæde og Tilfredſhed ſyſle med ſin Gjærning i Huſet og aabenbart føle ſig ligesaa lykkeligt i Hjemmet ſom Huſbonden ſelv. Men hvor aldeles forſkjellige 'ere ikke Forholdene nu. En æret Folkethingsmand hentydede for et Diebliſk ſiden til, ligesom ogsaa den ærede Drdſpører antydede det, at Stylden maa hovedſagelig lægges paa Huſbonden. I den Henſeende ſkal jeg udtale, hvad jeg perſonlig har erfaret, og der er viſt Mange, ſom have erfaret det Samme. Jeg har kjendt Huſbonden, der have gjort de ſtørſte Opoffrelſer for at knytte alle deres Tjenestefolk til Hjemmet og Familiefredſen, ſom have ſøgt at omgive Lyendet med al Hjemmets Nygde og ved at opmuntre det til Huſſid i dets egen Interesſe have troet ikke blot at kunne ſtaffe det en vis Nydelse i Diebliſket, men ogsaa en Indtægt for Fremtiden. Jeg har imidlertid ikke i diſe Aider ſet Beſtræbelſer af den Art bære de forventede Frugter. Gildeſtuer, Markedsløjer, Kortſpil eller Udsvævelſer have for en ſtor Del af Lyendet været de Fjernſtelſer, der meſt tragtedes efter, og ſelv om der har været hæderlige Undtagelſer, omſtødes dog ikke derved den Paaſtand, at hin Retning har været den overveiende. I nogle Aar har dette Liv tilfredſtillet de Vedkommende. Man har brugt, hvad man har tjent, og ſkjønt Lønner i ſaa Aar er bleven langt mere end fordoblet, have de Færreſte havt Overſkud, og de Fleſte have havt Gjæld. Efter ſaaledes at have tilbragt en Del af deres Liv i Sus og Dus, blive ſlige Folk dog i Almindelighed hede af en Stilling, ſom er blottet for alt alvorligt Indhold og ikke aabner dem nogen betryllende Udſigt for Fremtiden. Svormange Luſinder af ſaadanne Lyender have vi ikke ſet reife til Amerika og Australien. Jeg har havt Leilighed til at tale med adskillige af dem før Afreiſen og ogsaa med adskillige efter Tilbageomſten, og under alvorlig Samtale har jeg forviſet mig om, at den almindelige, dem ſelv ubevidſte, indre Marſag til deres Udvandring var den, at de ikke havde betragtet deres Tjenestepuds ſom et Hjem, hvor de ſelv kunde finde en hyggelig Plads ved den hjemlige Arne. Efter at den nye Lyendelov, ved ſin Opfattelſe af Lyendeforholdet ſom et rent Kontraktsforhold har ſtillet Lyendet i et andet Forhold til Tjenestehjemmet end tidligere; er Reſultatet blevet, at Lyendet kun betragter dette ſom et midlertidigt Opholdsſted, hvortil det er ſaa løſt knyttet, at det er, ſaaledes ſom tidligere, tager Del i Huſbondens Ve og Vel, i hans Sorger og Glæder. Dets Liv favner derfor det Indhold, den Spænding og Interesſe for dets Gjærning, ſom er aldeles nødvendig, naar man i Længden ſkal føle ſig tilfreds. For at udfylde Tomheden ſøgte Lyendet derpaa Udſpredelſer udenfor Hjemmet, men den

Art Glæder ere ikke iſtand til at ſkænke Livet noget varigt Indhold, og efterhaanden tabtes da Glæden over Fædrelandet ſom over Hjemmet, og de drog da til det fremmede Land for at ſøge den der. Det var ikke i de trange Aar, at Vandreluften greb Lyendet; det var ikke den Gang, da det ſted haardt for en ringe Løn. Nei; det var den Gang, da høi Løn, overbærende Behandling og udſtraakt Frihed var bleven almindelig, at Lyendet tabte Luften til ſin Stilling og Glæden over Hjemmet og Fædrelandet og reifte til fremmede Lande. For Enhver, der ſer paa Sagen med uheldige Blik, er dette et Vidnesbyrd om, at den nye Lyendelovgivning har forſeilet ſine Henſigter ligeoverfor Lyendet. Vel blev jeg nu atter af enkelte Medlemmer afbrudt med, at dette var Huſbondernes Skyld, hvilket ogsaa Drdſpøveren antydede; men næſt efter at henviſe til, hvad jeg nys bemærkede om den Erfaring, jeg har gjort med Henſyn til mange Huſbond, ſom med ſtørſte Opoffrelſe have ſøgt at knytte Lyendet til Familien, vil jeg henviſe til ſamtliche Andragender fra Landboforeningerne. Jeg veed ikke, at der findes nogen mere fylldig, ſpecial Repraſentation for den danſke Landboſtand end Landboforeningerne; men tro De Herrer, at diſe Foreninger beſtaa af en Samling egenſjærlige og haardhjerte Huſbond? Tro De, at denne Del af Samsundet, hvilken vi ogsaa finde repræſenteret her i denne Sal, ikke ligesaa vel har Hjerte for Lyendet, ſom De ſelv? Nei; mine Herrer, den Opfattelſe vilde være fuldſtændig falſk og uforſtent; thi det lader ſig ikke benegte, at mange Huſbond ofte gjennem en lang Marſke have uden at trættes gjort den Erfaring, at ethvert Forſøg paa at knytte Lyendet til Familien er miſlykket. Hvo har ikke ligeledes ſet, hvorledes det ofte gaar en overbærende Madmoder eller Huſbond, ſom vil forſøge at give efter og lempe ſig efter Lyendet. Har Nogen ſet en mere ynkeſelig Rolle end den, en ſaadan Huſbond maa spille, naar Lyendet tager Herredømmet paa Gaarden, og Huſbonden ikke veed, paa hvad God han maa ſtaa. Naar han ſaa vil forſøge paa at ſtramme Pøilerne, hvad Magt har han ſaa? Bliver Lyendet trodfigt, maa han ſætte Haardt imod Haardt, men ſelv om han er Mand derfor, ſaa riſikerer han, at Lyendet en ſnuſk Morgen er borte. Det er ikke ſaa forunderligt, om mangan en Huſbond efter ſaadanne Erfaringer bringes til at betragte Lyendet ſom en uforbederlig Race, paa hvilken alle Belgjæringer ere ſpilbte, og det er da ikke heller ſaa mærkvaerdigt, at enkelte haardhjerte og egenſjærlige Huſbond, gaaende ud fra denne Anſkuelſe, kunne behandle deres Lyende ſaaledes; at Huſbonden Intet har at beklage ſig over. Jeg indrømmer beredvillig, at dette Sidſte maaſe ogsaa findes altfor ofte Sted; men ſelv om de Herrer havde Ret i den Anſkuelſe, ſom jeg ikke tror er reſferdig; at nemlig Hovedſkylden for det ſlette Forhold ligger hos Huſbonden, ſaa er dette